

Protokoll fört vid enskild föredragning

Finansavdelningen
Allmänna byrån, F1

Beslutande

Minister
Wille Valve

Föredragande

Bitr. finanschef
Runa Tufvesson

Justerat

Omedelbart

.....
Ärende/Dnr/Exp.

.....
Beslut

Nr 96

Norra Ålands kommuners skrivelse om förhandsbesked
gällande lagförslaget om Kommunernas socialtjänst och
regional lösning.

ÅLR 2015/9201

167 F1

Beslöts svara Norra Ålands kommuner **enligt bilaga 1, F1015E65.**

Finströms kommun
Geta kommun
Saltviks kommun
Sunds kommun
Vårdö kommun

Hänvisning

Kontaktperson

Bitr. finanschef Runa Tufvesson

Ärende

FÖRHANDBESKED GÄLLANDE LAGFÖRSLAGET OM KOMMUNERNAS SOCIALTJÄNST OCH REGIONAL LÖSNING.

Inledning

Den 25 maj 2015 överlämnande landskapsregeringen lagförslaget om Kommunernas socialtjänst till lagtinget (nr 25/2014-2015). Av lagförslaget framgår att landskapsregeringen föreslår en samordning av den socialvård som ankommer på kommunerna förutom barn- och äldreomsorgen. Syftet med en samordnad socialtjänst är enligt lagförslaget att främja:

- en likvärdig service,
- en effektiv användning av resurserna,
- en samlad kompetens,
- en ökad specialisering inom personalen,
- en större integritet,
- en stärkt anonymitet och
- ett gott rättsskydd.

Lagförslaget inkluderar två lagar, lag 1 och lag 2. På vilket sätt kommunerna väljer att organisera samarbetet med att samordna socialvården lämnas genom lag 1 öppet för kommunerna själva att komma överens om. De kommuner som hör till ett socialvårdsområde ska ingå ett avtal om organiseringen av samarbetet senast den 1 oktober året innan verksamhetsåret. Avtalet ska träda i kraft senast den 1 januari 2018.

Om inte kommunerna själva inom den angivna tidsfristen lyckas komma överens om ett avtal om hur den föreslagna samordningen ska organiseras, träder lag 2 i förslaget i kraft. Samordningen sker då enligt lag 2 inom ramen för ett kommunalförbund med samtliga åländska kommuner som medlemmar.

Vilket utrymme ger lagförslaget för regionala lösningar?

Enligt förslagets lag 1 3§ ska landskapet Åland utgöra ett socialvårdsområde för att uppnå syftet med lagförslaget om en samordnad socialtjänst. Enligt samma paragraf 2 mom. kan landskapsregeringen besluta att landskapet ska

delas in i flera socialvårdsområden. Detta förutsatt att kommunerna kan påvisa att samordningens syfte ändå uppnås.

Vid landskapsregeringens bedömning bör man beakta att samordningens syfte i 2§ uppfylls samt vilka samarbeten som redan är etablerade mellan kommunerna och hur dessa fungerat. Samtidigt måste landskapsregeringen vid sin samlade bedömning väga in hur den samordnade verksamheten kan komma att fungera på Åland som helhet med beaktande av alla socialvårdsområden. En förutsättning för att norra Åland ska kunna bilda ett eget socialvårdsområde är därför att samtliga planerade socialvårdsområden lever upp till syftet med lagen.

De kommuner som hör till ett socialvårdsområde ska enligt lag 1 ingå avtal om organisering av samarbetet senast den 1 oktober året innan verksamhetsåret. Enligt lagförslaget ska det överenskomna samarbetet förverkligas senast den 1 januari 2018.

Organisationsformen och vad som ska ingå i avtalet

Enligt lagförslagets detaljmotivering ska samarbete organiseras i enlighet med bestämmelserna om samarbete i 12 kap. i kommunallagen. I praktiken kan kommunerna ordna samarbetet så att en kommun sköter de samordnade socialvårdsuppgifterna för sin egen och övriga kommuners räkning i socialvårdsområdet eller så sköts uppgifterna gemensamt i ett kommunalförbund. Avtalet om organisering av samarbetet bör åtminstone innehålla bestämmelser om förvaltning, finansiering, personal och andra frågor som är nödvändiga för organiseringen av verksamheten. Kommunerna förutsätts meddela landskapsregeringen om det avtal som kommunerna inom socialvårdsområdet har ingått senast fjorton dagar efter att avtalet har undertecknats.

Omsorgsförbundet och regional lösning

Enligt huvudregeln har enskilda kommuner hand om socialvården. Ett undantag utgör specialomsorgen som sköts av Ålands omsorgsförbund. Omsorgsförbundet är ett kommunalförbund som enligt lag (1978:48) har samtliga åländska kommuner som medlemmar. Om en kommunalt samordnad socialtjänst skulle förverkligas enligt den föreslagna lag 1 finns alternativa förvaltningsmodeller förutsatt att kommunerna kan påvisa att syftet med lagen uppfylls för samtliga kommuner. Enligt lag 2 skulle hela Åland utgöra ett socialvårdsområde och den kommunala specialomsorgen ersätts med ett annat obligatoriskt samarbete. Omsorgsförbundet skulle därmed ombildas till kommunernas socialtjänst vars ansvarsområde utökas till att innefatta all socialvård som ankommer på kommunerna förutom barn- och äldreomsorg.

Finansiering av socialtjänsten

Oavsett vilken modell för samarbete som kommunerna väljer kommer kommunerna årligen att beviljas en landskapsandel för socialvårdens driftskostnader med stöd av landskapslagen om planering av och landskapsandel för socialvården. Hur resterande delar av kostnaderna för den samordnade socialtjänsten finansieras avtalas mellan kommunerna.

Avsikten är inte att de i lagförslaget föreslagna ändringarna av landskapslagen om planering av och landskapsandel för socialvården ska tillämpas på en situation där kommunerna själva kan komma överens om hur samarbetet ska organiseras. De föreslagna ändringarna av

landskapsandelssystemet för socialvården är utformade med utgångspunkt från att kommunerna samarbetar genom ett kommunalförbund enligt lagförslagets andra lag.

Om samtliga kommunerna är överens om att organisera samarbetet i ett gemensamt kommunalförbund kan en ändring av landskapslagen om planering av och landskapsandel för socialvården sättas i kraft i anslutning till att samarbetet verkställs, dock senast 1 oktober året innan verksamhetsåret.

Landskapsregeringen tar hänsyn till lagförslaget om en samordnad socialtjänst i arbetet med att revidera landskapsandelssystemet.

Landskapsregeringen rekommenderar

För att uppfylla lagförslagets syfte med samordningen krävs att kommunerna gemensamt söker en lösning som omfattar hela Åland. Om de norråländska kommunerna önskar en regional lösning rekommenderar landskapsregeringen därför att man diskuterar en eventuell uppdelning i fler än ett socialvårdsområde inom de kommunala samarbetsorganen och-med Mariehamns stad.

Kommunerna ska lösa samordningen och ingå avtal om organisering av arbetet senast den 1 oktober 2017 för att lag 2 inte ska träda i kraft.

Minister

Wille Valve

Bitr. finanschef

Runa Tufvesson

FÖR KÄNNEDOM

Mariehamns stad
Ålands kommunförbund k.f.
Ålands omsorgsförbund k.f.